

Erməni terroru məhv edilsə dünyada təhlükəsizlik təmin edilər

Sübuta yetirilir ki, erməni toplumu insanlıq və bəşəriyyət üçün təhlükə mənəbəyidir. Bu toplum sıradan çıxarılmasa, dünyada terroru ləğv etmək mümkün olmayacaq. Ona görə də bu toplum məhv edilməlidir. Yalnız erməni terror maşını məhv ediləcəyi təqdirdə bəşəriyyət dinçlik tapa bilər. Tarixi sənədlərə görə, ermənilər yalnız azərbaycanlıları deyil, həm də digər xalqlara qarşı vəhşiliklər törədib. Onlar insanları öldürməyi, qarət və talanlar həyata keçirməyi, böyük dağıntılar törətməyi özlərinin fəaliyyət istiqamətləri hesab edirlər. Həm də sübuta yetirilir ki, güc vəsitişli erməni vəhşiləri ciddi şəkildə cəzalandırılmasa, mövqelərin dən çəkilmirlər. Erməni terroru toplumun Azərbaycan torpaqlarını işğal etməsi və işğal edilən ərazilərdə apardıqları vandalizm aktlarına əsasən demək olar ki, bu toplum haqqında deyilənlər və yazılınlar əsaslıdır. Fikir verin, BMT-nin Təhlükəsizlik Şurası Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərinin azad olunmasını tələb edən dörd qətnamə qəbul etsə də, Ermənistan bu qərarlarla əhəmiyyət verməyib.

Bununla yanaşı AŞPA, ATƏT, İslam Konfransı Təşkilatı, NATO-nun Parlament Assambleyası Ermənistanın işğalçılıq siyasetini keşkin pisleyən bəyanatlar qəbul ediblər. Lakin vəhşi erməni toplumu heç beynəlxalq qanunları, qərar ve tövsiyələri yerine yetirməyib. Əksinə, daha böyük təxribatları ilə fəaliyyətlərinə haqq qazandırmağa çalışıblar. Bu isə onların açıq şəkildə dünyaya meydan oxumaları idi. Təbii ki, sonsuza qədər danışıqlar aparıla bilmezdi. Bir gün status-kvo dəyişməli idi və belə də oldu. 2020-ci il sentyabrın 27-də başlanan ikinci Qarabağ mühərribəsində torpaqlarımız Azərbaycan Ordusunun gücü, qüdrəti sayəsində işğaldan azad edildi. 44 günlük mühərribə ilə Ermənistanın 30 il qurduğu mühəndis-istehkam qurğuları, yüzlərlə hərbi texniki, minlərlə canlı qüvvəsi məhv edildi. Dəyəri 5 milyard ABŞ dolları olan hərbi texniki qənimət olaraq götürüldü. Bu böyük qələbə ilə Azərbaycan dünyaya səbut etdi ki, özünən pozulmuş hüquqlarını özü bərpa etmək gücündədir. Həm də yazılınlar və deyilənlər əsasən, "erməninin başı zopa görməsə, geri çəkilməz" fikri öz təsdiqini tapmış oldu. "Dəmir yumruğ"un işə düşməsindən sonra Ermənistanın terroru rejimi Azərbaycana yalvarmağa başladı. Bütün hakimiyyət nümayəndələri "Qarabağ Azərbaycandır" deyə bəyan etdilər. Qarabağda aparılan 23 saat 44 dəqiqəlik antiterror əməliyyatları ilə bölgədəki bütün terroru hərbi birləşmələr məhv edildi, cinayətkar dəstənin başında dayananlar isə həbs olunaraq Azərbaycan istintaq orqanlarına təhvil verildilər. Hazırda onların məhkəməsi keçirilir. Məhkəmədə Azərbaycanın maddi və mədəni irlərə vurulan zərər haqqında yeni faktlar, ilginc məlumatlar üzə çıxır.

Dövlət ittihacısı: "Dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 37168 ədəd əmlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub"

Ermənistanın hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq eleyhinə cinayətlər, mühərribə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar mühərribənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, mühərribə qanunlarını və adətlərini pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər coxsayılı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşa-

ri Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, Davit Babayan, Lyova Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə keçirilən məhkəmə prosesində dövlət ittihacılırı işğal dövründə Azərbaycana dəyən zərərin miqyası barədə ittihac aktını elan ediblər. Dövlət ittihacısı Tərənə Məmmədova ittihac aktına esasən elan edib ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrinin apardığı təcavüzkar mühərribə nəticəsində Azərbaycanın suveren əraziləri olan 12 şəhər, 18 qəsəbə, 895 kənd, ümumilikdə 925 yaşayış məntəqəsi işğal olunub və uzun illər ərzində işğal altında saxlanılmış, bununla də xüsusi və dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 37168 ədəd əmlak üzrə 19 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Dövlət ittihacısı Fuad Musayev bildirib ki, Xankəndi şəhəri və onun Kərkicahan qəsəbəsinin işğal olunması nəticəsində 2944 nəfər dinc sakın didərgin salınıb, həmin şəxslərin xüsusi məlkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 4579 ədəd əmlak üzrə 636 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Şərur rayonunun Kərki kəndinin işğali (hazırda Sədərək rayonunun Kərki) nəticəsində 461 nəfər dinc sakın didərgin salınıb, xüsusi məlkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 54 ədəd əmlak üzrə 7 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Qazax rayonunun 7 kəndinin - Bağanis-Ayrım, Aşağı Əskipara, Xeyrimli, Barxudarlı, Sofulu, Qızılhacılı, Yuxarı Əskipara işğal olunması nəticəsində 3159 nəfər dinc sakın didərgin salınıb, xüsusi və dövlət məlkiyyətində olan ümumilikdə 896 ədəd əmlak üzrə 137 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Xocalı şəhəri və Əsgəran qəsəbəsinin də daxil olduğu, ümumilikdə 50 kənddən ibarət Xocalı rayonunun işğal olunması nəticəsində 7161 nəfər dinc sakın xüsusi məlkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 1067 ədəd əmlak üzrə 103 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Şuşa rayonunun işğal olunması nəticəsində 16299 nəfər dinc sakın didərgin salınıb

Məhkəmə prosesində Baş prokurorun böyük köməkçisi Vüsal Əliyev bildirib ki, Şuşa şəhəri, Turşu qəsəbəsi və 37 kənddən ibarət Şuşa rayonunun işğal olunması nəticəsində 16299 nəfər dinc sakın didərgin salınıb, həmin şəxslərin xüsusi məlkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 2769 ədəd əmlak üzrə 391 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Xocavənd şəhəri, 2 qəsəbə (Qırmızı Bazar və Hadrət qəsəbəleri) və 80 kənddən ibarət olan Xocavənd rayonunun işğal olunması nəticəsində 7451 nəfər azərbaycanlı sakini məcburi qaydada evlərindən didərgin salınıb, onların xüsusi məlkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 2607 ədəd əmlak üzrə cəmi 340 milyon manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Laçın şəhəri, Qayğı qəsəbəsi və 124 kənddən ibarət olan Laçın rayonunun işğal olunması nəticəsində 57047 nəfər sakın məcburi qaydada evlərindən didərgin salınıb, onların xüsusi məlkiyyətində və Azərbaycan Respublikasının dövlət məlkiyyətində olmuş ümumilikdə 15459 ədəd əmlak üzrə cəmi 2,7 milyard manatdan artıq maddi ziyan vurulub. Kəlbəcər şəhəri, İstisu qəsəbəsi və 147 kənddən ibarət

ard manatdan artıq maddi ziyan vurulub.

Ermənistan beynəlxalq məhkəmə qarşısında

Azərbaycan qanunvericiliyi ilə yanaşı beynəlxalq hüquq normalarına görə də Ermənistan Azərbaycanın işğal etdiyi ərazilədə maddi və mədəni ərisi dağıtdığına, dövlət məxsus, eləcə də əhalinin daşınan və daşınmaz əmlaklarını qərət və talan etdiyinə görə məsuliyyət daşıyır. Ümumilikdə hesablamalara görə, Ermənistanın Azərbaycana vurduğu zərər 800 milyard dollar həcmindədir. Beynəlxalq məhkəmələr ədalətli olacaq təqdirde həmin vəsaitin Ermənistanın alınlara Azərbaycana verilməsi barədə qərar çıxaracaq. Əgər Ermənistanın maliyyəsi olmasa, o zaman torpaqlarının böyük bir hissəsini, İrəvanı və Kümərənə, en pis halda Qafanı, Gorusu və Basarkeçəri Azerbaycana verməli olacaq. BMT Baş Assambleyasının "Beynəlxalq hüquqaziddə əməllərə görə dövlətlərin məsuliyyəti" adlı qətnaməsinə əlavənin 36-ci maddəsinə əsasən, beynəlxalq hüquqaziddə əmələ görə məsuliyyət daşıyan dövlət özünün qanunaziddə əməli nəticəsində vurduğu zərəri restitusiya ilə ödənilməyən hissədə kompensasiya yolu ilə ödəməyə borcludur. Kompensasiya əldən verilmiş gəlir də daxil olmaqla, belə zərərin ödənilməsinə yönəlib.

Ermənistanın Azərbaycanın mədəniyyət obyektlərinə, dini-mədəni ərisiməz qarşı vandalizm aktları bir çox beynəlxalq sənədlərə, o cümlədən 1954-cü ilde Haqqada qəbul edilmiş "Silahlı münəqışə zamanı mədəni sərvətlərin qorunması haqqında Konvensiya"nın, "Arxeoloji ərisin qorunması haqqında" Avropa Konvensiyasının, "Ümumdünya mədəni və təbii ərisin mühafizə haqqında Konvensiya"nın müddəalalarını kobud şəkildə pozmuşdur. Azərbaycan beynəlxalq hüquqi forumlarda Ermənistanın işğal dövrü zamanı ətraf mühitin və enerji infrastrukturunun dağıdılması da daxil olmaqla, bir sıra digər sahələrdə beynəlxalq hüququ pozmasına dair kompensasiya və maliyyə təzminatının qarşlanması istiqamətində iddialar qaldırır. Artıq Beynəlxalq Ədalət Məhkəməsi azərbaycanlılara qarşı töredilən kütłəvi insan hüquqları pozuntuları ilə əlaqədar Azərbaycanın Ermənistana qarşı davam edən beynəlxalq hüquqi iddiaları üzrə qərar qəbul edib. Eyni zamanda, Azərbaycan Ermənistani Haqqda məhkəməsinə verib. Əminliklə demək olar ki, beynəlxalq birlik, xüsusilə də beynəlxalq məhkəmələr Azərbaycanın iddialarının haqlı və əsaslı olduğunu anlayırlar. Bu baxımdan beynəlxalq məhkəmələr ədalətli mövqə sərgileyərək Ermənistana qarşı Azərbaycan dövlətinin qaldırıldığı iddiaları təmin edəcək və bununla da daha bir vəhşi toplum-qurulus cəzasını almış olacaq.

İLHAM ƏLİYEV